Digitaal verzegeld door Zynyo B.V.
Datum: 17-09-2026 12:55 CEST
Document ID:
0ea8798b-3172-4d46-82bf-1624093a851b

Aan het algemeen bestuur van
Waterschap Aa en Maas
Postbus 5049
5201 GA 's-Hertogenbosch

uw kenmerk	ons kenmerk	behandeld door	datum
	42764-2026	Bob Coolen/Harold van Oorschot	15 september 2026

onderwerp	bijlage	telefoonnummer	verzonden
Zienswijze ontwerp waterschapsverordening			16 september 2026

Geachte leden van het Algemeen Bestuur,

De gemeente Maashorst heeft kennisgenomen van de ontwerp waterschapsverordening die van 7 augustus tot en met 18 september ter inzage ligt. Met deze brief dienen wij onze zienswijze in. Deze brief is ook aan het dagelijks bestuur van het waterschap Aa en Maas gestuurd.

We hechten grote waarde aan de constructieve en strategische samenwerking met het waterschap. Op thema's als waterbeheer, klimaatadaptatie, gebiedsontwikkeling, stedelijk water, natuurontwikkeling, toekomstbestendig landelijk gebied en de uitvoering van de Omgevingswet werken gemeenten en waterschappen al jarenlang als gelijkwaardige partners aan een gezonde en veilige leefomgeving.

De gemeente onderschrijft het belang van een klimaatbestendige inrichting van de fysieke leefomgeving en het uitgangspunt dat water en bodem vroegtijdig worden betrokken bij ruimtelijke ontwikkelingen. Tegelijkertijd constateren wij dat de voorgestelde wijzigingen van de waterschapsverordening voornamelijk invulling geven aan de water- en klimaatopgave, terwijl andere maatschappelijke opgaven waarvoor overheden gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen, waaronder de woningbouwopgave uit de Woontop, beperkt in de afweging zichtbaar zijn.

Naar het oordeel van de gemeente sluit deze benadering onvoldoende aan bij de integrale uitgangspunten van de Omgevingswet. De Omgevingswet beoogt juist een evenwichtige afweging van belangen binnen de fysieke leefomgeving, waarbij bestuursorganen samenwerken aan samenhangende oplossingen voor maatschappelijke opgaven. Ook de Woontopafspraken zijn gebaseerd op een gezamenlijke verantwoordelijkheid van Rijk, provincies, gemeenten, waterschappen en marktpartijen voor voldoende, betaalbare én toekomstbestendige woningbouw.

De gemeente mist in de onderbouwing van de voorgestelde verordening een integrale analyse van de effecten op woningbouwproductie, projecthaalbaarheid, betaalbaarheid en binnenstedelijke ontwikkeling. Hierdoor is onvoldoende inzichtelijk gemaakt hoe de voorgestelde normering zich verhoudt tot andere nationale en regionale beleidsdoelen en of sprake is van een evenredige afweging van belangen.

Daarnaast achten wij van belang dat de landelijke uitwerking van de Woontopafspraken, waaronder de verdere concretisering van afspraak 10 ten aanzien van het wegnemen van knelpunten die woningbouw vertragen, het onderdeel van water en bodem, nog niet is afgerond. Ook de ontwikkeling van uniforme kaders en de juridische borging daarvan zijn nog in ontwikkeling. Tegen deze achtergrond achten wij het onwenselijk dat reeds vooruitlopend op deze landelijke uitwerking vergaande regionale normen worden vastgelegd die directe gevolgen kunnen hebben voor de haalbaarheid en uitvoerbaarheid van onder andere woningbouw- en gebiedsontwikkelingsprojecten.

De gemeente is van mening dat de water- en klimaatopgave alleen succesvol kan worden gerealiseerd wanneer deze in samenhang wordt uitgewerkt met andere maatschappelijke opgaven en in nauwe samenwerking tussen gemeenten en waterschappen. Concreet vragen wij om de beleidsrijke wijziging “Hydrologische uitgangspunten bij de Waterschapsverordening voor afvoeren van hemelwater 2027” niet door te voeren bij de actualisatie van de Waterschapsverordening, zodat we de integrale afwegingsruimte die de Omgevingswet en de Woontopafspraken beogen, gezamenlijk waarborgen.

Samenwerking en strategisch partnerschap vragen om gezamenlijk beleid

De voorgestelde wijzigingen hebben directe gevolgen voor gemeentelijke verantwoordelijkheden op het gebied van gebiedsontwikkeling, woningbouw, beheer- en vervangingsopgaven, inrichting van de openbare ruimte en stedelijk waterbeheer. Dit zijn opgaven waarin gemeenten onder de Omgevingswet een eigen bestuurlijke verantwoordelijkheid dragen.

Wij constateren dat gemeenten in het participatietraject voornamelijk hebben kunnen reageren op al uitgewerkte voorstellen. Waardoor het een vorm van inhoudelijke botsproef op juridische en praktische houdbaarheid is geworden in plaats van een gezamenlijke product. De uit de ophaalronde voortgekomen aanpassingen waarderen we, maar het past niet in onze definitie van participatie. Het beeld is ontstaan dat gemeenten achteraf ongewenste effecten en uitvoeringsproblemen moeten signaleren, terwijl deze juist in een gezamenlijke beleidsontwikkeling vooraf hadden kunnen worden voorkomen. Bijvoorbeeld door de vroegtijdige signalering van knelpunten en toetsing van de concept in brede praktijkcasussen.

Wij vinden het van belang dat beleidsontwikkelingen die ingrijpende gevolgen hebben voor gemeentelijke taken en investeringen gezamenlijk worden voorbereid. Dat past

beter bij de wederzijdse afhankelijkheid van gemeente en waterschap en leidt naar onze overtuiging tot beter uitvoerbaar en breder gedragen beleid.

Meer regels passen niet bij de bedoeling van de Omgevingswet

De Omgevingswet beoogt een integrale benadering van de leefomgeving, vermindering van regeldruk, ruimte voor maatwerk en vertrouwen in decentrale overheden. Wij constateren echter dat de voorgestelde wijzigingen leiden tot aanvullende regelgeving, extra toetsingsmomenten en nieuwe verplichtingen die de bestuurlijke afwegingsruimte van gemeenten beperken.

Gemeenten maken dagelijks integrale afwegingen tussen water, bodem, woningbouw, mobiliteit, gezondheid, veiligheid, economische ontwikkeling, duurzaamheid en energietransitie. De kracht van de Omgevingswet zit juist in het samenbrengen van deze belangen binnen één gebiedsgerichte afweging.

De voorgestelde regeling richt zich sterk op de wateropgave, maar laat naar onze mening onvoldoende ruimte om deze belangen integraal en gebiedsspecifiek af te wegen tegen andere maatschappelijke opgaven. Hierdoor ontstaat een situatie dat generieke normen zwaarder gaan wegen dan lokaal maatwerk en gebiedsgerichte oplossingen.

De verordening legt vergaande regels op aan medeoverheden

Een belangrijk punt van zorg betreft de toepassing van de nieuwe regels op gemeentelijke beheer-, vervangings- en herinrichtingsopgaven.

Gemeenten staan de komende decennia voor omvangrijke investeringen in wegen, riolering, openbare ruimte en ondergrondse infrastructuur. De voorgestelde verordening maakt dat reguliere vervangings- en beheerprojecten worden geconfronteerd met aanvullende waterbergingsverplichtingen en vergunningprocedures, ook wanneer geen sprake is van een daadwerkelijke ruimtelijke ontwikkeling of wijziging van de inrichting van de openbare ruimte.

Hiermee worden reguliere beheer- en vervangingsprojecten feitelijk waterbergingsprojecten. Dat roept vragen op over proportionaliteit, uitvoerbaarheid en bestuurlijke rolverdeling. Bovendien ontbreken in bestaand stedelijk gebied vaak de fysieke ruimte en financiële middelen om aanvullende maatregelen te treffen. De gemeente heeft beter inzicht in het stedelijk watersysteem en het beoordeeld kansen, mogelijkheden en bijdrage aan de doelmatigheid. Het opleggen van regels door het waterschap maakt het onnodig complex, duur en sectoraal.

Wij achten de voorgestelde termijnen voor overgangsrecht te kort. Door de huidige wachttijden voor elektriciteitsaansluitingen, die kunnen oplopen tot circa 2,5 jaar, is het te verwachten dat projecten met een reeds verleende vergunning niet binnen de overgangstermijn van drie jaar kunnen worden gerealiseerd. Hierdoor kunnen

ontwikkelaars en/of de gemeente alsnog worden geconfronteerd met nieuwe vergunningprocedures, waarbij de aangepaste regels van de waterschapsverordening gelden. Dit leidt tot onbegrip, jarenlange vertraging, financiële risico's en verlies van vertrouwen in de overheid en vergroot bovendien het risico op omvangrijke juridische procedures.

Wij verzoeken daarom om ruimere termijnen te hanteren van minimaal 5 jaar en om bestaande vergunningen niet van rechtswege te laten vervallen, maar eventuele beëindiging via een afzonderlijk besluit met bezwaar- en beroepsmogelijkheden te laten plaatsvinden.

Wij verzoeken daarnaast om reguliere beheer-, vervangings- en herinrichtingswerkzaamheden expliciet uit te zonderen van de compensatieplicht. We pakken hier zelf onze maatschappelijke verantwoordelijkheid, zoals we dat al 25 jaar doen in onze gemeente(n).

Vertrouwen, maatwerk en gezamenlijke verantwoordelijkheid

Wateropgaven zijn binnen de gemeente Maashorst al nadrukkelijk verankerd in de Omgevingsvisie, visie Maashorst 2050, het samenwerkingsakkoord en de verdere uitwerking van de omgevingsprogramma’s. Ook de benodigde investeringen en de praktische uitvoering maken hiervan integraal onderdeel uit.

Juist omdat gemeenten en waterschap dezelfde maatschappelijke doelen nastreven, vinden wij het belangrijk dat de wijze waarop deze doelen worden bereikt ruimte laat voor lokale afwegingen en gebiedsgerichte oplossingen. De effectiviteit van maatregelen is immers sterk afhankelijk van lokale omstandigheden zoals de bodemopbouw, beschikbare ruimte, grondwaterstanden, bestaande voorzieningen en al uitgevoerde klimaatadaptieve maatregelen.

De voorgestelde regeling kiest op meerdere onderdelen voor generieke normen en uniforme verplichtingen. Daarmee wordt naar onze mening onvoldoende gebruikgemaakt van de lokale kennis, analyses en verantwoordelijkheid die gemeenten hebben. Dit geldt onder meer voor klimaatstresstesten, infiltratiekansen, wateroverlastanalyses en investeringsprogramma's voor de openbare ruimte.

Wij zouden daarom graag een benadering zien waarin het waterschap meer stuurt op gezamenlijke doelen en prestaties, en gemeenten ruimte houden om binnen hun verantwoordelijkheid en het water en bodemsysteem te bepalen welke maatregelen lokaal het meest doelmatig en effectief zijn. Een dergelijke benadering sluit beter aan bij de geest van de Omgevingswet, versterkt het onderlinge vertrouwen en draagt bij aan een efficiënte besteding van publieke middelen.

Duidelijkheid, uitvoerbaarheid en rechtszekerheid

Op diverse onderdelen bevat de ontwerpverordening en de achterliggende toelichting beoordelingscriteria die onvoldoende duidelijk of eenduidig zijn. Wij constateren onder andere onduidelijkheid over:

- de bedoeling en werkelijke juridische interpretatie van regels;
- de criteria voor infiltratie en compensatie zijn complex;
- de toepassing van gebiedsgericht maatwerk;
- de beoordeling van waterhuishoudkundige plannen;
- de technische onderbouwing van bepaalde normeringen;
- de praktische uitvoerbaarheid van diverse voorschriften;
- de status van achterliggende documenten en richtlijnen.

Onduidelijkheid op deze punten leidt tot interpretatieverschillen, extra onderzoekskosten, hogere kosten en een grotere kans op juridische procedures. Vanwege de beperkte tijd die we hadden om de waterschapsverordening te bestuderen en juridisch te toetsen, is een inhoudelijk beoordeling per regel achterwege gelaten. We kunnen dit op een later moment wel aanleveren.

Naar ons oordeel verdient de regeling verdere verduidelijking, beoordelingscriteria explicieter vast te leggen en de uitvoerbaarheid, handhaafbaarheid en rechtszekerheid met partners te toetsen.

Tot slot

De gemeente onderschrijft het belang van een klimaatbestendige en waterrobuuste inrichting van de leefomgeving en blijft zich inzetten voor een constructieve samenwerking met het waterschap om deze gezamenlijke opgave te realiseren. Tegelijkertijd zijn wij van mening dat de voorliggende wijziging van de waterschapsverordening onvoldoende recht doet aan de integrale benadering die ten grondslag ligt aan zowel de Omgevingswet, het Nationaal Bestuursakkoord Water, de Woontopafspraken en de samenwerkingsafspraken van de watersamenwerking As50+.

Zowel het Nationaal Bestuursakkoord Water als de Woontop zijn gebaseerd op het uitgangspunt dat complexe maatschappelijke opgaven uitsluitend kunnen worden opgelost door een gelijkwaardige samenwerking tussen overheden, waarbij gezamenlijke verantwoordelijkheid, gebiedsgericht maatwerk, proportionaliteit en een integrale afweging van belangen centraal staan. Waterveiligheid, klimaatadaptatie, woningbouw, betaalbaarheid, leefbaarheid en ruimtelijke kwaliteit zijn daarbij geen afzonderlijke opgaven, maar onderdelen van één gezamenlijke ruimtelijke ontwikkeling.

De gemeente constateert dat de voorgestelde wijzigingen van de waterschapsverordening primair een juridische uitwerking vormen van de water- en klimaatopgave. Daarbij ontbreekt naar onze mening een voldoende inzichtelijke afweging van de effecten op andere gezamenlijke maatschappelijke opgaven, waaronder woningbouwversnelling, gebiedsontwikkeling, financiële haalbaarheid en uitvoerbaarheid van projecten. Hierdoor ontstaat het beeld dat vooruitlopend op de nog

niet afgeronde landelijke uitwerking van de Woontopafspraken en de daarop gebaseerde uniforme kaders reeds vergaande normstelling wordt vastgelegd, zonder dat hierover een gezamenlijk en bestuurlijk gedragen afwegingskader tot stand is gekomen.

Daarom verzoekt de gemeente het waterschap om de vaststelling van deze beleidsrijke onderdelen van de waterschapsverordening te heroverwegen en het huidige traject aan te houden totdat:

- de landelijke uitwerking van de Woontopafspraken en de daarbij behorende juridische en beleidsmatige kaders nader zijn geconcretiseerd;
- gemeenten, waterschappen en andere betrokken overheden gezamenlijk invulling hebben gegeven aan de verdere uitwerking van afspraak 10 inzake water en bodem;
- een integrale afweging heeft plaatsgevonden tussen klimaatadaptatie, woningbouwproductie, betaalbaarheid, ruimtelijke kwaliteit, uitvoerbaarheid en maatschappelijke kosten;
- breed gedragen afspraken zijn ontwikkeld die kunnen rekenen op bestuurlijk draagvlak bij alle betrokken partners.

De gemeente spreekt daarbij nadrukkelijk de wens uit om samen met het waterschap op te trekken in een nieuw en zorgvuldig samenwerkingsproces waarin de wateropgave niet geïsoleerd wordt beschouwd, maar als onderdeel van de gezamenlijke ruimtelijke en maatschappelijke opgaven waarvoor wij als overheden gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen. Juist een dergelijke aanpak sluit aan bij de geest van het Nationaal Bestuursakkoord Water, de Omgevingswet en de Woontop.

Wij zijn ervan overtuigd dat een breed gedragen oplossing uiteindelijk meer perspectief biedt dan een voortijdige juridische borging van normen waarvoor het landelijke en interbestuurlijke afwegingskader nog volop in ontwikkeling is. Daarbij geldt meer dan ooit het adagium: **"Alleen ga je sneller, samen kom je verder."**

De gemeente roept het waterschap daarom op om vanuit deze gezamenlijke verantwoordelijkheid een pas op de plaats te maken en samen met gemeenten te komen tot een zorgvuldig, integraal en bestuurlijk gedragen vervolgproces dat recht doet aan alle maatschappelijke opgaven waarvoor wij gezamenlijk aan de lat staan

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Maashorst,

de secretaris,

J.A.G.M. van Aaken

de burgemeester,

J.A. van der Pas

Om administratieve en/of organisatorische redenen maken wij gebruik van een digitale ondertekening. Daarom bevat dit document mogelijk geen fysieke handtekening.